

„Figyelek az ideákra, a képzeletre és a tőlem telhető megjelenítésre”

Metykó Géza képzőművész-operatőr-rendező-
filmnovellaíróval Sümegi György művészettörténész
beszélget

METVKÓ GÉZA (1934) Bécs

2006-ban a bécsi Collegium Hungaricumnak az 1956-os forradalom képzőművészetét bemutató kiállításán találkoztam Metykó Gézával, s azóta főként az ő időközönkénti hazalátogatásai. Első együttlétünköt kezdve kérdeztem őt a pályakezdéséről, az 1956-os emigrálásáról, több műfajt érintő alkotóművészeti tevékenységének mibenlétéről. A vírus előtti utolsó budapesti látogatásakor kötetű érett filmnovelláit vitte el egy könyvkiadóhoz, akkori találkozásunkkor is a pályájáról, az általa megtett útról beszélgettünk. Többször megfogalmazott kérdéseimre 2021 tavaszán, a bezártság idején kezdett el válaszolni, miközben filmnovellakötete (az első könyve lenne) egy kiadó asztalán vesztegel.

Czigány Magda jellemzése szerint: „Metykó művészetének kiindulópontja az ösztönös és tudatos szüntelen harca.” Mivel Metykó Géza majdnem teljesen ismeretlen a hazai közönség előtt, noha Bécsben, egy karnyújtásnyira él tőlünk, így talán célszerű először – rendhagyó módon – a legfontosabb életadataival megismerkednünk:

1934: Okány, Békés-Bihar megye

1947: Békés–Tarhosi Állami Énekiskola, oktatók: Gulyás György karnagy, Képes Géza tanár

1949–1952: Corvin Mátyás Gimnázium, Budapest

1952–1953: Esti szeminárium, Piarista Rend. Előadó tanár: Füst Milán író

1953–1954: a Ruggyantaárugyár képzőművészeti szakkörének látogatója, oktató: Hegyi György festőművész

1954–1956: Katona, Országos Légierő-parancsnokság, grafikus tevékenység

1956: Ausztriába menekül

1956: a Rockefeller Alapítvány ösztöndíjában részesül

1956–1960: Képzőművészeti Akadémia, Bécs, festői szak, mesterei: prof. R. C. Andersen, prof. Herbert Böeckl

1960–1962: Filmművészeti Főiskola, Bécs, filmoperatőr szak, Max Reinhardt-szeminárium dramaturg szak. Tanárok: prof. Leopold Lindtberg, Rudolf Steinboeck színház- és filmrendezők; Hans Winge filmesztéta; Willy Sohm filmoperatőr; Helmut Schwarz dramaturg

1963–1968: ORF (Oszták Televízió) Szabadfoglalkozású munkatárs: stúdió-, produkció-, rendező-asszisztens, látványtervező, vágó, filmoperatőr

1964: osztrák állampolgárság

1967: családalapítás

1970: „Anonim művészet urbánus környezetben”, a gyűjtés kezdete

1973: VHS videoprodukciók realizációja

1974: intermédia, fluxus akciók: gratulálás ismeretlen személyeknek, „Gratuláció”, Kirakat-tárlatok Bécsben

1976: a „Lineare malerei” (Vonalfestészet) kezdete, Bécs

1979: Steirische Herbst, Graz, *Művészet és Nyilvánosság; Művészet a kirakatban, „Gehirnstürmen” (Agyviharok)*

1980–2001: műteremnyitás München, a vonalfestészet továbbfejlesztése

1982–1996: egyéni és csoportos kiállítások Európa nagyobb városaiban

1983: „A logo mint érzéki jel önnönmagáért” idea megvalósítása a „Színek aurája” gondolattal

1985: kirakat-tárlat Münchenben: „Remény – Reménytelenség”

2001–2020: filmnovellák rendszeres írása Bécsben, az *Anonim művészet* felkutatásának folytatása és fotózása

2004–2020: filmnovellák időnkénti publikálása a Bécsi Napló magyar nyelvű kéthavi lapban

2006: a Bécsi Írószövetség IG Autorinnen Autoren tagja

Művek közgyűjteményekben: Magyar Nemzeti Galéria, Budapest; Albertina, Wien; Museum Liaunig, Neuhaus Austria; Kupferstichkabinett der Akademie der Bildenden Künste, Wien; Bundesministerium für Unterricht und Kunst, Wien; Sammlung Stadt, Wien.

•

▼ **A képzőművészet–film–írás hármasságában és lehetőségeiben létrejött életmű egy-egy jellemző részletéről kérdeztem találkozásainkkor az elmúlt másfél évtizedben a Bécsben élő és alkotó Metykó Gézát. Az 1956-os forradalomhoz kapcsolódó munkái közül néhányat kiállítottam a forradalom 50. évfordulójára rendezett bécsi kiállításon. A forradalom vizuális sűrítményeként megfogalmazott festménye akkor nem szerepelt a tárlaton, időközben előkerült, és most együtt nézzük 2019. október 17-én.¹ Mikor és milyen körülmények között jött létre a *Budapest 1956* című gouache festményed?**

✓ Két menekülő társammal félmeztelenül, lábbeliket, útitáskákat, ruhadarabokat fejünk fölé tartva lábaltuk át 1956. november 17-én azt a megduzzadt, gyorsan örvénylő patakot, amely a magyar és osztrák határ mentén, Oberpullendorf közelében kanyarog. Osztrák oldalon ledörzsöltük végtagjainkat a magunkkal hozott pálinkával, gyorsan felvettük hiányzó öltözetünket, és bár irdatlanul didegelve, mégis leírhatatlan örömmel öleltük át egymást. Felejthetetlen szabadságérzettel érkeztem Bécsbe. A bécsi lakosok nagyon jól emlékeztek még Leopold Figl osztrák külügyminiszter egy év előtti kijelentésére: Ausztria szabad! Talán ezért is Ausztria lakosságának nagy hányada, az állami és más segítőszervekkel együtt, megértően és segítőkészen fogadta a magyar menekülteket. Először Bécs külvárosában, a pötzleinsdorfi menekülttáborban helyezték el azokat, akik más országba kívántak utazni. Nem akartam túl messze kerülni a szülőföldemtől, családomtól, és ezért a müncheni vagy a bécsi Képzőművészeti Akadémián akartam felvételizni. Egy segítőkész, tört magyarsággal beszélő újságíró, aki riportot és fényképfelvételeket készített a táborban, segített diákszállói helyet, illetve ágyat kapni. Az akadémiai felvételinél festmények vagy rajzok bemutatása után volt a döntés. Akkor még nem beszéltem a német nyelvet. Vállalva a tolmácsi feladatot az előbb említett újságíró kísért el. Miután felmutattam a menekülttáborban A3-as papírra vetett rajzokat, R. C. Andersen professzor úr² átvette, betette egy mappába, és arra kért, hogy egy hét múlva jelentkezsem. Felvettek, és Rockefeller-ösztöndíjas lettem.

A következő napok egyikén, új szálláshelyemen készült a *Budapest 1956* című gouache. Akkori élethelyzetemről azt lehet mondani, hogy noha anyagilag meghatározott ideig gondtalan évekre számíthattam, mégis nyomasztó hónapok következtek. Új lakóhelyemen leizzadva, riadtan ébredtem éjszakai álmaim után. Ezek a rémálmok vissza-visszavíttek a határ magyar oldalára, ahol rendre elfogtak a diktatúra őrei. Álmaim brutális részletei napközben is visszagyűrődtek. Most, évtizedes távlatból hátrapillantva, azt hiszem, hogy a *Budapest 1956* című munkám létrejöttének indító oka az akkori felzaklatott lelkiállapotom lehetett. Sötét színárnyalatokkal festett, az Országházzal szembeni mozdulatlanságra ítélt tankot terveztem festeni. Láttam ilyenféle, lángok martalékává vált páncélost eleget. Összes munkáim közül ezt a festményt tartom a legszemélyesebbnek, mert minden mást feledve akkor kezem mozgását egyedül a keserűség és az indulat irányította. Rémálmaim mégis maradtak, és nyolc évig, míg osztrák állampolgár nem lettem, gyakran elő-előtörtek.

▼ **Az 1956-os festményed előzményeihez az is hozzátartozik, hogy bejártad az első harcok utáni Budapestet, és több helyen lavírozott tusrajzokat készítettél. Miért választottad ezt a kissé körülményes eszközt, a tust, a rajztollat és ecsetet? Ezek a rajzok hol találhatóak meg?**

✓ Gyermekkoromtól kezdve nehezen bántam a ceruzával, mert zavaró tapintásnak éreztem a kezembe került ceruzák szögletes formáját. Festőművész nagybátyám tanácsát megfogadva jutottam a könnyen lezárható, kis üvegben tartott tushoz és szépiához. Kemény szemüvegtokban tartottam az ecseteket és tollakat. Hamar nyilvánvalóvá vált számomra, hogy az egyből lejegyzett, megmásíthatatlan vonal jellegzetesebben jelenik meg a tekintet előtt, mint a grafitnyomok. Az 1956. novem-

ber 14-én Budapesten készült rajzokat magammal vittem Bécsbe, és megmutattam a Welt am Montag bécsi újság egyik szerkesztőjének. A szerkesztőség úgy döntött, hogy mind a hat magammal hozott A/5-ös méretű helyzetrajzot megvásárolja, és közölnék is belőlük. Évekkel később megszűnt a lap. Nincs információm arról, hogy most hol, milyen fiókokban rejtőzködhetnek azok az '56-os dokumentumoknak is tekinthető munkák. Egy Budapesten készült lavírozott tusrajz azonban, legalábbis mint nyomtatvány megtalálható a Welt am Montag egyik, 1956. novemberi számában.³

► Milyen gyermekkori, okányi élmények hagytak nyomot az emlékezetedben akár máig hatóan is?

✔ Lényegbevágóan mind a mai napig az a látvány, amit az anyatermészet mutatott. A viharsaroki táj. A horizontális és vertikális világkép. Az a széles horizont, amely titkokat rejt maga mögött, és ami gyakran a fürkésző, távoli dimenziókba tekintő alkat kialakulásának egyik záloga. De talán a legfontosabb korai tapasztalat az éghajlati fordulatok voltak. A báránnyelű égbolt, a széllebbélt porfelhők nyargalása és az esőzuhatag utáni sártócsák. Számomra ma is élénk emlékek az akkori környezetem időszakoktól függő, néha félelmeket okozó változásai. Magukra a változásokra való figyelmem eredete kétségtelenül gyermekkori élményeimből fakad. Meghatározó emlékkép maradt egy csodálni való diófalevél-erezet is, amely az egyik iskolai foglalkozáson puha agyaglapra préselve hagyott nyomot. A történetek iránti érdeklődésemet pedig jó szomszédunknak és dajkámnak, Molnár néninek köszönhetem,⁴ aki sok lenyűgöző históriát mesélt Zöld Marci betyárvezérről és a híres bihari haramiáról, Vitális Imréről. Később mindaz, ami gyermekkoromban kiváltotta érdeklődésemet, munkáim során újraéledt, és valamilyen módon visszajelentkezett.⁵

► Egy ideig a legendás Gulyás György karnagy vezette Békés–Tarhosi Állami Énekiskolában tanultál. Békés–Tarhosról milyen emlékeid maradtak?

✔ Édesapám zenei képességei közé tartozott a hegedülés művészete is. Kedves emlékeim közé tartoznak azok a vasárnapi családi zenés összejövetelek Vésztőn, amelyeken nagyapám a cimbalommal több értelemben is hangadó volt. Valószínűnek tartom, hogy a szüleim velem és Erika húgommal együtt ezt a családi hagyományt szándékozták követni, és ezért döntöttek 1947-ben mindkettőnk számára a zenei továbbképzés mellett. Az énekiskolában azonban hamarosan kiderült: nincs hallóképességem, és a másodikos kis testvéretem a magárahagyatottság érzetei gyötrik. Az egyik kórusgyakorlatot Gulyás György igazgató vezényelte.⁶ Mialatt hosszú ujjaival az ütemet mutatta, átmenet nélkül rám szegezte átható tekintetét. Rögtön tudtam, miért, és hogy mi a tennivalóm. Bűntudat nélkül hagytam el az énekari tantermet, ugyanis már akkor tudtam, hogy nem lehet elvárni senkitől azt, amire hallható módon nem képes. A szabadba érve örültem a közeli veteményeskert sárgarépaínak, mert mi, iskolás gyerekek kivétel nélkül mindig éhesek voltunk. Végül a húgommal együtt csak a tanév végéig maradtunk zeneiskolai tanulók.

► A családdal 1949-ben Budapestre költöztél. A Corvin Mátyás Gimnázium tanulója lettél. 1952-ben a Piarista Rend esti irodalmi szemináriumára jársz. A hallgatóira nagy hatású előadónál, Füst Milánnál milyen élményeket raktározta el?

✔ Köszönöm ezt a kérdést, mert az ötvenes évek kezdetétől valóban sok minden történt velem. Elviselni az okányi otthon elvesztése miatt érzett fájdalmat, a költözködéssel járó nyugtalan napokat, de később, megbékélve az új élethelyzettel, a keresztapám műtermében eltöltött tanulságos órák, a munkás nyári hónapok és a katonaevek fontos tapasztalatai következtek.

METTKÓ GÉZA, 1956. november (Bécs), gouache, papír, 43 x 62 cm (Fehérvény László felvétele) [1. lábjegyzet];
Helyzetrajz, Budapest, 1956. november 14. (Welt am Montag, 1956. november 26., 4. o. [3. lábjegyzet])

A gimnáziumi rajzórakat Jenei Zoltán festőművész, a vízfestés bonyolult, kihagyásos technikájának mestere tartotta.⁷ Volt olyan összevont rajzóra is, amelyen más osztályok tanulói is részt vehettek. Egy ilyen órán ismertem meg Harsányi Lászlót, aki színészi, költői próbálkozásai mellett kitűnő karikatúrákat is tudott rajzolni. Nyughatatlan személyisége, szenvedéllyel elmondott versei intenzív művészi érzékenységre utaltak. Jó barátok lettünk, és együtt jártunk Füst Milán irodalmi szemináriumára, az akkor még a Váci utca elején székelő Piarista Rend épületébe.⁸ Mindmáig felejtethetlen élmény marad Füst mester megszállottan előadott, számunkra rendhagyó gondolatvilága. Felismertük a szeretetteljesen felénk áradó, számunkra merőben új szellemi és erkölcsi erő fontosságát, anélkül hogy a mondottak mély tartalmát valóban megértettük volna.

▼ **Az ötvenes évek elején nagybátyád, Metykó Gyula⁹ Ilka utcai műtermébe járva milyen művészi világ fogadott?**

✓ Hallgatagon ülve egy fotel mélyén, igen vidám órákat éltem át. Keresztapámat mosolygós embernek ismerte mindenki. A jókedvből fakadó derűtség oka-módja azonban nélkülözött minden alantas iróniát vagy gúnyt. A műtermi látogatók, több és kevesebb tehetséggel megáldva, művészek voltak. Közöttük jól emlékszem az éhségtől aszott arcú Butik Istvánra és kis méretű színes ceruzarajzaira. Másik gyakori vendég a zseniális, gyermeklelkű Engelhardt János költő és festő volt, aki leheletfinom, pasztellszínezetű olajfestményeivel és kemény, igazmondó verseivel lépett előtérbe. Keresztapám, annak ellenére, hogy ő sem volt jómódú, mindig segítette nélkülöző barátait. A látogatók között természetesen voltak mások is, mint például Szabó Vladimir festőművész, nagybátyám fiatalkori barátja, Búza Barna szobrász és Nagy Ferenc író, régi barátok, akik nem szorultak anyagi segítségre. A szakmai beszélgetések a *hogyan?* és a *miért?* kérdésekhez tartozó véleményeket tükrözték. Néha egy-egy műgyűjtő is megjelent, vagy a szülői ház jóvoltából élelmiszercsomag Vésztoról. Ilyenkor a régi és új barátok körében életvidám evés-ivás színhelye lett a kis, zsúfolt műterem. Más alkalommal viszont, amikor egyedül találtam a nagybátyámat, és a vidéken készült temperavázlatait felhasználva elmélyülten festett éppen, úgy tűnt, mintha egy néma lélek, de csupa szem ember munkálkodna a műterem sarkában. Nálam is tágult a szem, és zárult a szájszél. Némává váltam én is.

▼ **A nyári vakációban a Ruggyantaárugyárban dolgoztál. Rendszeres látogatója voltál a Vegyipari Dolgozók Képzőművészeti körének. Milyen új impulzusokat kaptál ezeken a szakköri tanórákon?**

✓ Kezdem a gyári tapasztalatokkal: először a kar- és lábizmaim hasogató nyilallásait éreztem. A gyár sztahanovistája hengeres gépéből, ha jól emlékszem, naponta tizenkilenc autógumikereket tudott elővarázsolni. Én csak másfelet, és azt is hibásan. Behívtak a műszaki irodába, és tudomásomra hozták új működési köröm feladatait. Többek között a gyár áramelosztó szekrényeinek ajtaját kellett más színre festeni. Szabad mozgást kaptam az üzem területén, és egy alkalommal az irodahelyiségek előcsarnokában járva Kelemen Kristóf szelíd természetű szobrásszal ismerkedtem meg.¹⁰ Az északra néző, széles frontablak előtt a gyár híres sztahanovistáját mintázta éppen. Lassan kialakuló baráti körömhöz később a képzőművészeti szakkört vezető Hegyi György festőművész¹¹ is társult, aki amellett, hogy kimondottan jólelkű ember volt, kiváló pedagógiai képességgel is rendelkezett. A szabadkézzel húzott lendületes vonal művészi, ugyanakkor értelemszerű létére irányította figyelmünket. Ismeretségi köröm tovább bővült a gyár színjátszó körének vezetőjével,

METKYÓ GÉZA, Molnár néni pihenőt tart (Emlékrész rajz), 1957, 62 x 48 cm [4. l. ábragyűjtői]; Lucifer küzdelme a Széllal, színházi látványterv, 1952, karton, tempera, 22 x 23 cm [12. l. ábragyűjtői]

akit mindenki Molnár elvtársnak szólított. Ismerte a *Lucifer küzdelme a Széllal* című, 1952-ben készült színpadi látványtervet,¹² és arra kért föl, hogy tervezzem meg Eugène Scribe *Egy pohár víz* című színjátékának díszletét. És amikor közvetlenül a színházi előadás előtt egy színész elmaradt a főpróbáról, felkért a francia nagykövét kevés szövegű szerepének eljátszására. Másnap este, a színházi előadás folyamán különös tapasztalatban volt részem. Köszönhetően a fellépő nagyszerű színészeknek, egy eddig számomra ismeretlen dimenzió reális, érdekfeszítő valóságában találtam magam. Ez az átlényegülési folyamat olyan mélyrehatóan özönlött rám, hogy nemcsak a publikumról, hanem színpadi jelenlétemről is megfeledkeztem.

► **Említetted a katonai évek tapasztalatait. Milyen ismeretekkel távoztál a légierőtől, és mikor?**

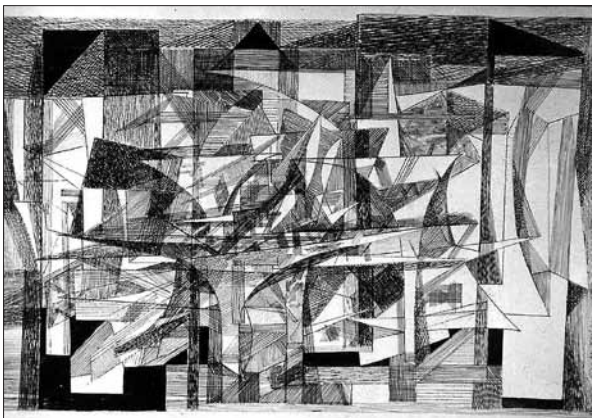
► Mindenekelőtt hiányos emberismeretem kapott új indíttatást. Emeletes ágyakban aludtunk, nem lehetett elkerülni a súrlódásokat. A körleti élet helyzeteiben nagy szerepet kapott egyfajta bizalmi állapot kialakítása. Ebből az időből származik az a tapasztalatokra épülő felismerésem, hogy nem árt bizalmat előlegezni, még akkor is, ha időnként az méltatlan személyre pazarolódik, vagy a naivitás benyomását kelti. Az igen rövid katonai kiképzés után a gázturbinás sugárhajóművel rendelkező, Míg-15 típusú vadászrepülőgép nagyon kedvemre való hidraulikarendszerével foglalkoztunk. Azért említem ezt meg kiemelten, mert a későbbiek folyamán fontossá vált számomra a formailag elvontnak tűnő, de mégis hasznos, működőképes műszaki rendszerek esztétikuma. Ebből az időből származik az érdeklődésem és rajongásom a technikai mérnökök művészete iránt. A kiképzési év után, amikor az OLP-nek egy illusztrátorra volt szüksége, engem vezényeltek ki, illetve be. Zsurzs Ágoston¹³ nagy műveltségű alezredes lett a felettesem, aki más feladatok mellett szerkesztője volt a légierő lapjának is. Illusztrációk rajzolására, ismertető tablók, postai feladatok elvégzésére adott parancsot. Kisebb irodahelyiséget és kivételes, naponkénti kimenőt kaptam 17 órától másnap reggel 7-ig. Így idővel bejárhattam a Központi Tiszti Ház képzőművészeti szakkörének esti óráira, és részt vehettem Szalatnyay József¹⁴ festőművész rajzóráin. Az 1956-os forradalom kitörése után, amikor lecsendesült a harci zaj, elhagyhattam az OLP-et, és útközben gyalog hazafelé örömteli emberekre és a forradalmi harcok maga után hagyott, megrendítő nyomaira akadtam. Hazaérve elszorító benyomásaim nem hagytak nyugton, és a következő napok egyikén ismét gyalogosan mentem helyzetrajzokat készíteni a XVI. kerületből Budapest belvárosába.

► **1956 őszén, meneküléskor, a rajzaid mellett képletesen mondván mit vittél még magaddal tarsolyodba rejtve?**

► Édesapám féltő mondatát: „Fiam, ha menni kívánsz, nem állunk utadba, mi is éltünk szebb napokat.” Míg édesanyám sírva visszamaradt drága Erika húgom oltalmában, apám velem együtt lépdegélt az utcánk végéig. „Menj Isten segítségével – mondta –, külföldön pedig óvakodj az olyan élethelyzetektől, ahol ügyvédi segítségre lenne szükséged.”

► **Bécsi mestered, professor Andersen milyen eszmevilág jegyében oktatott, és kikkel tartottál kapcsolatot magyar évfolyamtársaid közül?**

► A professor úr képeivel jóval később egy tárlaton találkoztam. Tört színekkel festett munkái a cézanne-i festői felfogást tanúsítják, de az átgondolt és határozott, formailag konstruktív képi szerkezet mellett, határozott ecsetvonásaival teljesen egyéni úton járt. A tájképein és csendéletein megjelenő átellenes fény karakterisztikus alkotóeleme a festészetének. Az akadémiai órákon az aktmodellek körvonalait szénrudakkal, határozott vonásokkal rajzoltuk fehér csomagolópapírra. Professorunk

METVKÓ GÉZA, Szent építészeti, 1963-64, tervrajz, tus, papír [15. 1. lábjegyzet]; Szétesés, 1964, olaj, vászon [15.2. lábjegyzet]

BBC interjú, Balról jobbra Metykó Géza, Alfred Whycombe Gorup, a Clytie Jessop Galéria munkatársa, Monoszló Dezső író, Sárközi Mátvás író, a BBC munkatársa, London, 1971 (Gyémánt László felvétele) [15.4. lábjegyzet]; Wolfgang Liedl asszisztens és Metykó Géza forgatás közben, Brüsszel, 1966 (Josef Danzinger felvétele) [19. lábjegyzet]

korrektúrázás közben nem a részletező, plasztikus megjelenítést kívánta meg, hanem a test felépítésének vagy a felállított csendéleti tárgyak arányainak pontos, egyértelmű szerkezeti leképzesét. Tanítványai festői szárnypróbálgatásainál azonban nem szorgalmazta saját maga színvilágát. Számmomra az akadémiai időszak nemcsak a festészeti ismeretek elsajátításával, gyakorlásával telt el, hanem gyermekkori, fiatalkori benyomásaim emlékkörző képi feldolgozásán túl az előttem eddig ismeretlen stílusformák felkutatásával is. Évfolyamtársaim közül a szimpatikus Megyik János és a csupaszív Kasza Edit tűnt előttem a legtehetségesebbnek. A szobrászok közül Kamenyeczy István-nal tartottam baráti kapcsolatot, és 1971-ben együtt állítottuk ki munkáinkat a londoni Clytie Jessop Galériában. London életforgataga mellbevágott és szótlanná tett. Az akkor Londonban élő Gyémánt Laci barátom révén megismerhettem a magyar szellemi élet egyes kiváló képviselőit is. Többen eljöttek kiállításunk megnyitójára. Czigány Magda volt az első külföldön élő magyar művészettörténész, aki később is foglalkozott a munkáimmal. Éber szemmel látott, finom érzékkel írt analitikus recenzióinak sokat köszönhetek, mert felhívta figyelmen olyan összefüggésekre, amelyeket csak az avatott szemlélő vehet észre.¹⁵

▼ Miután elvégezted a bécsi Képzőművészeti Akadémiát, diplomás, kezdő művészként mi volt számodra fontos, mit szerettél volna megvalósítani?

✓ Legelőször a megélhetéssel kapcsolatos kérdések voltak valóban fontosak. Az akadémiai képzés akkoriban nem készítette fel a növendékeket a művészi élet hányatottságára. Bátran kezembe vettem tehát akvarellmappámat, végigjártam az akkori kevés kortárs galériát, és tapasztalnom kellett, hogy a munkáimat szinte nulla érdeklődés fogadta. Csak a Würthle Galéria akkori vezetője, Luise asszony¹⁶ választott ki a következő csoportos kiállításra egy akvarellt, amely később Fogarassy Viktor műgyűjtő tulajdonába került.¹⁷ Állást keresve a bécsi Herzmansky nagyáruházban találtam végül kirakatrendezői munkát. Amikor pedig új lehetőség nyílt az ösztöndíjjal járó továbbtanulásra, rögtön jelentkeztem felvételi vizsgára a bécsi Filmművészeti Főiskolán. Szerencsére sikeresen vizsgáztam. A hollywoodi veterán prof. Winge¹⁸ nyitotta meg az első előadói napot, és említésre méltó módon idézte föl jövőbeni lehetőségeinket. Körülbelül negyvenen lehettünk a teremben. A tanár fellépett a katedrára, a hatalmas, zöld színű falitábla mellé, és krétával felrajzolt két szemben álló, jobbra és balra mutató éket. Ezután felénk fordulva, mosolyogva kérdezte: „Hölgyeim és uraim, ki tudja, mit jeleznek ezek az ábrák?” Tanácstalanul néztünk össze. Végül értésünkre adta azt a döbbenetet, miszerint két szemben álló emberi könyökről van szó. Amennyiben a filmkészítési pályát vállalják, csak könyököléssel juthatnak előre, mondta a professzor röviden. Későbbi filmes munkáim során azonban kiderült, nincs szüksége ilyesféle érvényesülési stratégiára egy filmoperatőrnek abban az esetben, ha indokolt hívással vagy ajánlással jut tovább. A főiskolai tanévek alatt a legtöbb hallgató elhagyta a képzést. Csak kilencen végeztünk, hárman kiváló eredménnyel.

▼ Második felsőfokú diplomáddal kezdedben, azzal, hogy a filmes szakmába léptél, rendeződött az egzisztenciális helyzeted?

✓ Igen, egy ideig. Winge professzor azon tanárok közé tartozott, akik segítőkészen figyelték a tanítványok szakmai útját. Ajánlására az első munkám mint segédrendező a Helmut Pfandler filmprodukciónál kezdődött. Később tovább folytatódott az ORF-nél. Az iskolafilm kategóriában dr. Erich Liedl történésszel és forgatókönyvíróval európai országokba utazva dokumentumfilm-sorozatot készítettünk.¹⁹ Látványrendezői, filmoperatőri és vágói feladatokat kapva már alkotóként vehettem

részt a filmek elkészítésében.²⁰ Mint az osztrák televízió szabadfoglalkozású munkatársa, különféle stúdiói asszisztálások után, a televíziójáték kategóriában készített színművek realizációjánál produkció-, illetve rendezői asszisztensként²¹ működtem olyan nagyszerű emberek és jeles alkotók mellett, akikre ma is a legnagyobb tisztelettel emlékezem. Michael Khelmann, Theodor Grädler, Gandof Buschbeck, Georg Tressler és Gregor Heussen rendezők által sok, számomra fontos tapasztalattal és ismerettel gyarapodtam.²²

VHS-technikával történt első filmkísérleteim után, addig, míg finanszírozni tudtam, saját produkcióban külföldön élő jelentős egyéniségekről készítettem dokumentum-videofelvételeket.²³ A VHS-technika időközben elavult, és a felvételek legnagyobb sajnálatomra felhasználhatatlanná váltak.

► **Filmes munkáid után hogyan alakult ki érdeklődésed az avantgárd intermédia, azaz fluxus művészeti mozgalom iránt?**

✓ Felidézem most magamban azt a tizenhét éves gimnazistát – aki mit sem tudva például Kazimir Malevics 1915-ben festett *Fehér négyzet fehér alapon* című képéről vagy Marcel Duchamp *Readymade* munkáiról, ámde befolyásolva a Magyarországra importált zsdanovi kultúrpolitikai doktrínától –, ő is elítéli az öncélúnak nevezett művészeti irányzatokat, anélkül hogy tudná, milyen jelentőséggel bírnak művészettörténeti vonatkozásban. De szerencsére vannak más képek és gondolatok is emlékezetemben, amikor huszonnégy évesen Nyugatra indulok. Például a Vajdahunyad vár hosszú árnyékában Anonymus szobra és a megmintázott krónikás alakjához fűződő *Regényes Geszta* részleges ismerete, amely élettörténeti adatok nélkül is tudatformáló érték számomra. A másik meghatározó tartalom, amit magammal viszek, az a Füst Milán-i alapvonás, amely a testet öltött szellem hírnökeként hagyott bennem nyomot. Magammal viszem a föltámadt nagyúr és hős, Zrínyi Miklós groteszk élményét is, kiegészítve Karinthy Frigyes *Capillária* című fantasztikus írásának világával.

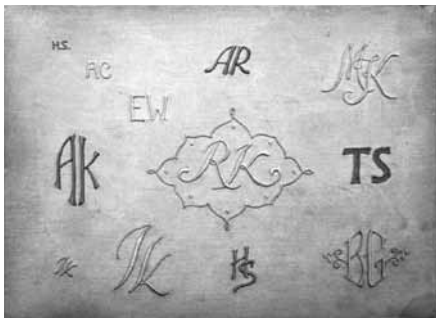
És most egyszerre 1957. február közepe Bécsben. Az egyik napon átmentem valamilyen ügyet intézni Sergius Pauser professzor úr osztályába. Az asszisztense, akinek a nevére már nem emlékszem, éppen a bejárati ajtóval szemben, egy hatalmas vászonra terjedelmes színfoltokat festett. Ledöbbenve álltam. Ez volt az első absztraktnak mondható kép, amivel találkoztam. A látvány mélyen megrendített, ugyanakkor, mert szépnek találtam a művet, lelkesítő örömről vett birtokába. Arra gondoltam akkor, hogy amennyiben a festőművészek még a Képzőművészeti Akadémián is szabadon festhetnek első pillantásra szükségtelen színfoltokat a vászonra, akkor itt, ebben a számomra még felfoghatatlan, ismeretlen világban valóban komolyan veszik a művészi szabadságot. Azt, hogy más tényezők, mint például az anyagi lehetőségek, milyen fontos szerepet játszanak a művészi produkció viszonylatában, csak később tanultam meg. De akkor, ott, azon az akadémiai napon érintett meg először a modernitás számomra később oly fontossá vált eszméje. Ettől az időponttól levezethető az a figyelem és hajlam is, amely a mai napig kísér: szerfölött tudok örülni a jó kortársi alkotásoknak, legyen az konkrét vagy elvont szellemességű mű.

A hetvenes évek elején, készülve a londoni kiállításomra, bosszantó akadályba ütköztem. Egy beszorult asztalfiók irritált. Addig rángattam a delikvenst, míg ki nem tárta a belsejét. Indulatosan visszatoltam, és újra kirántottam mindaddig, míg az így csapott zaj ritmusos mivolta felkeltette az érdeklődésemet. A gyorsan ismétlődő ugyanazon mozgás és a fiókban fekvő tárgyak egyre más helyzete meghatározó élménnyé, felismerhető fluxusfolyamattá módosította bennem az ingerült-ség érzetét. Különben a fluxusban az x betű tetszik a legjobban. A mozgalmat magát olyan túlélő

művészi törekvésnek és politikai ideológiáktól mentes szabad kikötőnek fogom fel, amelyet bármikor el lehet hagyni, és ha van rá ok, bármikor vissza lehet térni.

▼ Az 1970-es években már többet foglalkoztál a képzőművészettel. Konceptuális munkáid nemcsak kiállításokon, hanem általad bérelt kirakatokban is megjelentek. Miért választottad ezt a minden járókelő számára nyitott szemléltetési módot?

▼ A hetvenes években már elég nagy műtermet bérelhettem Bécsben, és volt hely nagyobb méretű munkák elvégzésére is. A városban járva eldobott vagy szándékosan létrehozott tárgyak, különös formák, falra festett ábrák keltették föl az érdeklődésemet. Gyűjteni kezdtem ezeket a szignálokat, illetőleg fotókat készítettem olyan művi képződményekről, amelyeket megítélésem szerint az „Anonim művészet urbánus környezetben” megjelölés fejez ki a legpontosabban.²⁴ Ugyanebben az időben felmerült az a kérdés is, hogy anyagi lehetőségeimhez képest melyik célszerű, kifejezetten önálló és ezért számomra vállalható út vezethet a nyilvánosság felé. Addigi kiállításaim nem szerződéses, hanem meghívásos alapon jöttek létre. Eszembe jutottak a hatvanas évek kirakatrendezői tapasztalatai. Így értem a „kirakat-tárlat” elgondoláshoz. Peter Weibel akcióművész, művészetetereitikus ismerte a rendszeres, tematikus kirakat-tárlataimat. És amikor internacionálisan is bemutatható témakörre vált a kirakat-művészet, meghívott Graz városába 1979-ben, a Steirische Herbst nemzetközi fesztivál „Művészet és nyilvánosság” mottó alatt rendezett, *Művészet a kirakatban* elnevezésű seregszemlére.²⁵

▼ 1980-tól Münchenben nyitottál műtermet. Milyen megfontolások vezettek erre a lépésre?

A müncheni Aradt-film Rumpold dokumentumfilm-produkció hívott Münchenbe. Több kisebb-nagyobb operatőri, vágói megbízás arra kényszerített, hogy alkalmi szállások helyett állandó lakást keressék. A kétszobás új hajlék a haidhauseneni művésznegyedben rövidesen műteremmé alakult. Ismeretségi köröm tovább szélesedett, és szerteágazó megélhetési, mindazonáltal kiállítási lehetőség is adódott. Ingo Glass szobrász például, aki az Üblacker-Hausl múzeumi kiállítóterem kurátora volt abban az időben, többször is bemutatta aktuális munkáimat.²⁶ Eberhard Kunz építészmérnök és gyűjtő pedig nemcsak bizonyos építkezéseknél felmerülő esztétikai problémák megoldását bízta rám, hanem aktívan támogatta kockázatos kirakat-elképzeléseimet is. Így valósult meg például a München centrumában lévő Donisl-passzázsban felállított anonim kirakat-tárlat, a *Reménység–Reménytelenség* is.²⁷

▼ Mi volt az az elgondolás vagy dolog, amit bemutatni szántál a müncheni járókelőknek?

▼ Azért kulcskérdés ez, mert a hetvenes évek bécsi kirakat-tárlataimat is érinti. Kirakat-munkáim elsősorban nem stílusbeli mondanivalókként fogalmazódtak meg, hanem mint többretű elgondolások kaptak közölni való konkrét formát. Attól függően, hogy mit akartam megvalósítani, hagytam vagy változtattam meg a kiválasztott tárgyakat, anyagot, formát és a megnevezésen túl az ésszerű publikálási módot. A mozdulatokkal teli gratulációs fluxus akció folyamán pedig Bécs egyik belvárosi utcáján a gyalogosan járó emberek voltak a megszólítottak 1974 szeptemberében.²⁸ Csak akkor, ha megkérdezték, mit jelent a gratulálásnak ez a személyes, ugyanakkor nyilvános formája, közöltem az akció mögötti elgondolást.²⁹ Párizsban viszont, minthogy nem beszéltem a francia nyelvet, a Saint-Germain-des-Prés kerületben, a Lex Deux Magots irodalmi kávéház előtt ülő vagy járókelő emberek földre fektetett plakátok elmozdításával és francia nyelven kinyomtatott ismertető révén tájékozódhattak a gratulálás lényegéről.³⁰ Munkáim létrejöttét tehát nem valamiféle küldetésstudat idézte elő, hanem változó érdeklődésem folyamatában egy bizonyos pillanat, amikor egy adott külső és belső helyzet rendeződött, és érettnek éreztem az elgondolást. Így történt ez a müncheni vit-

rinek esetében is. Az alap gondolatot Münchenbe érkezésemkor a franciaországi erőmű-baleset adta. Több év telt el, míg a müncheni kirakat-tárlat 1985-ben megvalósulhatott.

▼ Münchenben, Kölnben és Párizsban is bemutattad a festményeidet. Hogyan jutottál a „lineare malerei”, azaz a „vonalfestészet” definícióhoz?

✓ Festészetemben a hetvenes évek közepe körül jelent meg egy monokróm képi mezőben az első magában álló, kiemelten strukturált, enyhén elhajló vonal, amely nem szándékosan vagy gondolati folyamatok révén, hanem munka közben tűnt elő. Ettől kezdve a vonal festői, alla prima eljárású, tehát gesztusalapú megközelítése és annak konstruktív szerepe volt az, ami érdekelt. Csábított az a gondolat, hogy a vonalnak talán újfajta, nemcsak grafikai, körülhatároló, körvonalazó vagy egyéb közvetlenül halmozott vagy magános első kísérletű megjelenítése is lehetséges. A Heinrich Wölfflin művészettörténész³¹ által kidolgozott kategóriák élesen szembehelezik a linearitást a festőiességgel. A vonal jelenlétét a festői műben például a színfoltok peremén húzódó grafikai elemnek tekintik. Wölfflin *egyvonalú* és *festői* megnevezései máig használatosak. E meghatározások tanulmányozása után arra gondoltam, hogy ha egy egységes színfolt vonalakra osztódik, és az aláfestési gyakorlatnak megfelelően megismétlődik a nehéz alla prima eljárás egy teljesen más irányú kézmozdulattal, akkor új esztétikai minőség jön létre, mert megállapítható módon új festői tartalom tárja az alapfelületet. Az általam 1975–76-ban kidolgozott lineare malerei, azaz vonalfestészet végkifejlete a következő megállapításban összegeződik:

„A kétdimenziós alapfelületre egyszeri taglejtéssel, de több rétegben festett *vonalfoltok* együttesen kiegyensúlyozott háromdimenziós tér látszatát keltik, és érzékelhető festői tartalommal válnak. Követhető módon *tárgyasulnak*, és meghatározott irányban elhagyják az adott képi felület szegélyét.” A betűkkel és számokkal ellátott *Orbis pictus* képek megnevezését J. A. Comenius könyvének találó címe adta: *A megfestett világ*.³²

METTYKÓ GÉZA, „Érzéki jelek, formák (logók), Üblacker-Hausl Múzeum, 2001 [26.3. l. ábragyűjtemény]

METTYKÓ GÉZA, „Gratuliere” (Gratulálók), Fluxus-akció, Bécs, 1974. szeptember 28. [28. l. ábragyűjtemény]; Plakát (Urbán Miklós felvételei) [29. 1. l. ábragyűjtemény]

▼ Hozzávetőleg 2000 kezdetétől filmnovellákat írsz. Abbahagytad a festészetet?

✓ Remélem, csak egyelőre, de igen. Ennek az a magyarázata, hogy hozzájárulásom nélkül 2000 körül gyökeresen megváltoztak az életkörülményeim. Nem maradt más számomra, mint visszatérni fiatalkori lelkesedéseim egyikéhez, az íráshoz. A kétlaki életet, azaz a müncheni műtermet megszüntettem, Bécsben pedig kisebb lakásba költöztünk. Új otthonunkban helyszűke miatt nem lehet festéssel foglalkozni. Sokkoló bénultságomból az írás mentett ki. Kezdő filmnovellaíró lettem. Ha kíváncsi vagyok össze kellene foglalnom szerteágazó szövegeim közös érintőjét, mintegy tételmondatát, csupán egy szó kerekedne ki: *változások*, illetőleg a változások következményei. De mindezen túl érdekel az is, hogy hova repíti az embert a saját tapasztalatokon alapuló képzelet. Illetve a rejtettebb, tapasztalatok előtti ismeretek milyen módon befolyásolhatják a létrehozott protagonisták tudatát és cselekvését. Ilyen belső folyamatok ki- és behatását igyekszem írásaimban megjeleníteni. E nyitott koncepció és annak árnyalatai, vonatkozásai, mint jelenlegi érdeklődésem centruma, részben fluxusakciók révén is megjelentek már. Írásaim jelentős részében a hangsúlyosan filmszerű, fiktív vagy megtörtént folyamatok epikai szemléltetése érvényesül. Szerencsésen vagy éppen szerencsétlenül, az elbeszélések írása közben, minden más előkerülő dilemma és kockázat előtt három lényeges tartalom kiegyensúlyozó hatására figyelek: az ideára, a képzeletre és a tőlem telhető megjelenítésre. Nem másra, gondolom, mint amire rendszerint az idegen, szövevényes nyelvi környezetben élő alkotók is ügyelnek.

JEGYZETEK

¹ *Budapest 1956*, Gouache papíralapon, 43 × 62 cm (Fehérvári László felvétele).

² Robin Christian Andersen (1890–1969) festőművész, okleveles akadémiai professzor.

³ *Welt am Montag*, heti újság, Bécs, 1956. november 26., 4. Metykó Géza: *Helyzetrajz, Budapest, 1956. november 14.*, lavírozott tus, 9 × 13 cm.

⁴ *Emléktábla szénrajz: Molnár néni pihenőt tart*, 1957, 48 × 62 cm (felvétel: Metykó Viktor, 2021).

⁵ Példák: *A fekete mappa titka*, *Jávorszarvasbika legendája*, *Változások* című filmnovellák.

⁶ Gulyás György (1916–1993) karnagy, főiskolai tanár, a Békés–Tarhosi Állami Énekiskola és a Kodály Kórus alapítója.

⁷ Nagyenyedi Jeney Zoltán (1899–1977) aranydiplomás rajztanár, festőművész.

⁸ Füst Milán (1888–1967) író, költő, drámaíró, esztéta.

⁹ Metykó Gyula (1907–1992) festőművész, grafikus.

¹⁰ Kelemen Kristóf (1922–2001) szobrász.

¹¹ Hegyi György (1922–2001) festő, mozaik- és üvegművész.

¹² Lásd: Metykó Géza: *Színházi látványterv*, 1952; *Lucifer küzdelme a Szélllel*, tempera, karton, 22 × 23 cm, kiállítva: Vegyipari Dolgozók Szakszervezete; *Országos Képzőművészeti Kiállítás*, katalógus, Ernst Múzeum, 1954.

¹³ Zsurzs Ágoston alezredes (1923–1988). OLP: Országos Légvédelmi Parancsnokság (1956).

¹⁴ Szalatnyay József (1915–1994) festőművész.

¹⁵ Lásd: *Szent építészet*, tervrajz, tus, papír, 1963–64; *Szétesés*, 1964, olaj, vászon 15/3. *Londoni meghívó* 15/4. Balról jobbra: Metykó G., Alfred Whycombe Group, a Clytie Jessop Galéria munkatársa, Monoszló Dezső író, Sárközi Mátyás BBC-munkatárs, író, 1971. London (felvétel: Gyémánt László festőművész). Recenzió: Czigány Magda művészettörténész: *Két bécsi művész Londonban*, Magyar Híradó, bécsi magyar nyelvű időszakos lap, 1971. október 1.

¹⁶ A hatvanas években Luise Kremlacek asszony (1904–1990) jóindulatú közbenjárásaival említésre méltó tiszteletet vívott ki magának a bécsi kortárs képzőművészek körében.

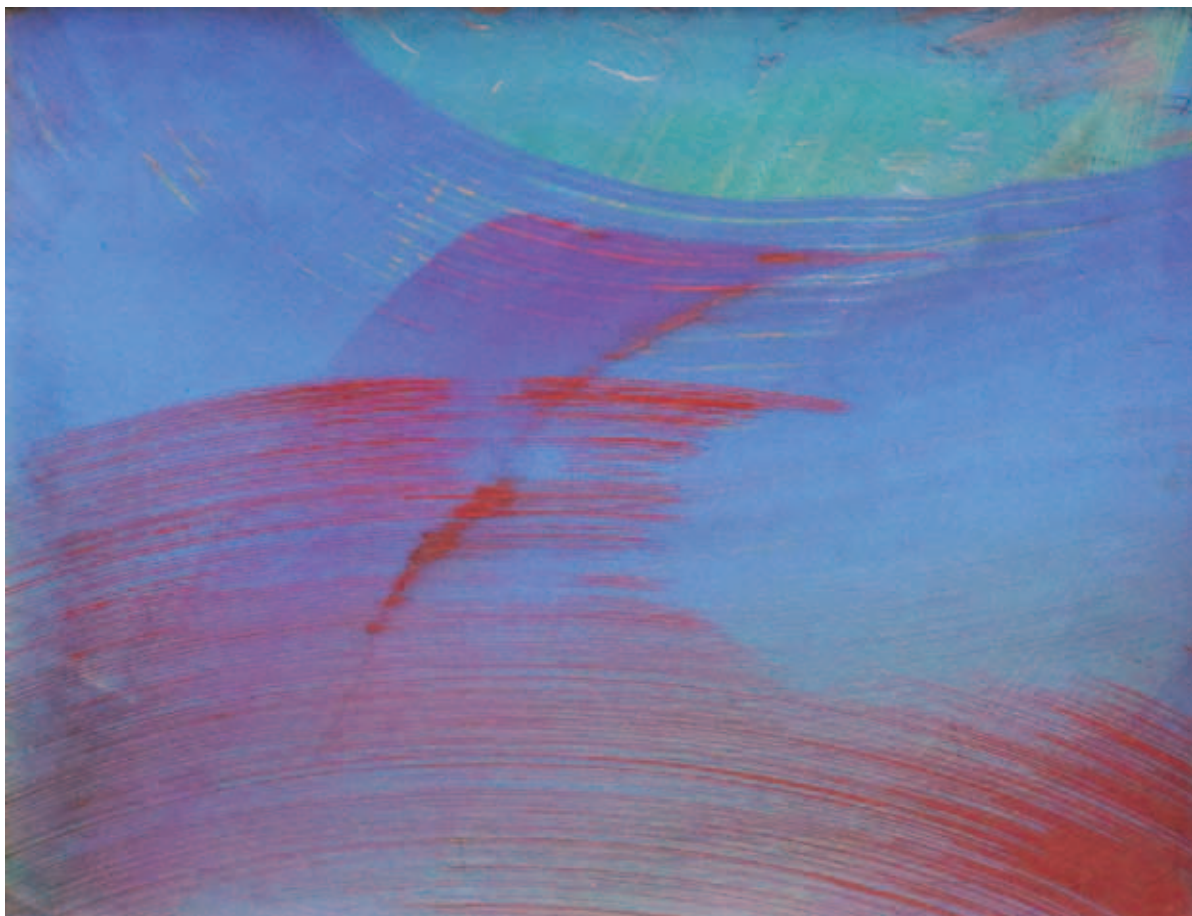
¹⁷ Fogarassy Viktor (1911–1989) grazi vállalkozó és műgyűjtő.

- ¹⁸ Hans Winge (1903–1968) filmpublicista, cutter és film editor az Egyesült Államokban, a Metro Goldwyn Mayer filmprodukciónál.
- ¹⁹ Lásd fotó: Wolfgang Liedl asszisztens, *Metykó G. forgatás közben*, Brüsszel, felvétel: Josef Danzinger, 1966.
- ²⁰ Lásd nyomtat: *Lodynka TV-naplója*, Neues Österreich napilap, 1966. február 17., a fordító ismeretlen.
- ²¹ Lásd fotó: Metykó G., Bécs, ORF stúdió Rosenhügel, 1964, a felvétel: ismeretlen. 21/2. Lásd fotó: *Forgatás*, rendezőasszisztens, 1963, M. G.
- ²² A hatvanas években realizált alkotások címei a felsorolt rendezői nevek sorrendjében: *Bockerer*, *Hotel du Commerce*, *Mor in Wien* televíziójátékok; *A windsori víg nők* operafilm és *Das Lamm das Fest das Licht* dokumentumfilm.
- ²³ Először Vajda Albert, Ferdinandy György (a videofelvétel az író birtokában van) és Tollas Tibor írók és költők bécsi fellépését sikerült rögzíteni. Később Münchenben Molnár József magyar népi író-kiadó és Borbándi Gyula történész előadásáról készültek videofelvételek.
- ²⁴ Lásd fotó: „*Monogramok*”, anonim művészet, Metykó-gyűjtemény, 1973, Bécs, a felvétel: Metykó V., 2021.
- ²⁵ Lásd print: 25/1 Peter Weibel: „*Künstlerschaufenster*” (*Művészkirakatok*) katalógus borítólapp, Steirische Herbst, 1979, 25/2. Geza Metyko: *Gehirnstürmen (Agyviharok)*, Graz, 1979, a felvétel Metykó G. 25/3. *Agyviharok*, kirakat, Graz, 1979, a felvétel Metykó G.
- ²⁶ Lásd print: 26. 26/1. Dr. Ingo Glass, Pressemitteilung (sajtóközlemény német nyelven): Geza Metyko: „*Die Aura Der Farbe*” Sinnliche Signale als Gegenwart zum Zeitgeist. Érzéki szignálok mint a közszellem ellenvilága. 26. 26/2. Lásd fotó „*Érzéki jel (logo) önmagáért*” *idea realizációja*, 1987. 26/3. *Érzéki jelek, formák (logók)*, Üblacker-Hausl Múzeum kiállítási terme, 2001. 26/4. Sajtóközlemény német nyelven, Münchener Wochenblatt, „*Künstler der Welt in München*” (*A világ művészei Münchenben*). A csoportos kiállítás védnöke München főpolgármestere, Christian Ude és Metykó G., „Neuhauser Trafo” kiállítóterem, 2001, a fotófelvétel rem.
- ²⁷ Lásd leírás: *Remény–Reménytelenség* kirakat-tárlat, 1985, München. Metykó G.: „München várostól bérelt két falivitrin egyikében fehér köpenyes technokraták, nők és férfiak fotói néznek szembe a járókelőkkel. A háttér zöld műpázsit, amelyen műanyag margaréta virágok díszelnek műanyagból formált emberi ürüléket felidéző artefaktumok fölött. A másik vitrinben elektromos kábellel összekötött két kézi (üzleti) koffer közepén vörös fel-felvillanó lámpa jelzi a veszélyt. Láthatatlan óra halk ketyegése hallatszik. A kofferok fölött elhelyezett fotószeria a mosoly megsemmisülését jelzi.” Megjegyzés: Hónapokkal később a Csernobilban történt katasztrófa után valóban eltűnt a mosoly az emberek arcáról.
- ²⁸ Metykó G, 1974. Bécs, *Gratulálás*. A fluxusakció kiragadja a rituális történetet szokványos jelentéktelenségéből, ezáltal a *Gratuláció* mint fogalom és tett visszaalakul lényegbeli alkotóelemére. E társadalmi szokásmondás azért szövegeződött meg egyértelmű módon, mert így célzatosan és közvetlenül fejezheti ki az embertárs iránti együttérzést, az örömet és személyes empátiát. A *Gratulálás ismeretlen személyeknek* fluxusakció ezt az ősrégi jelentéstartalmat tudatosítja újra.
- ²⁹ Lásd fotó: *Bécsi fluxus akció*, 1974. szeptember 28. *Gratuliere (Gratulálok)* (felvétel: Urbán Miklós).
- ³⁰ Lásd fotó: *La Felicitation*, Paris, 1976, a Lex Deux Magots irodalmi kávéház előtt (felvétel: Metykó G.); *La Felicitation*, Paris, 1976 (felvétel: Metykó G.); *La Felicitation*, röplap, Paris, 1976. október 16.
- ³¹ Heinrich Wölfflin (1864–1945).
- ³² Válogatott sajtó: Fausto Panetta galéria, *Lineare Malerei* kiállítás német nyelvű recenziója, Mannheimer Morgen, 1989. május 18.; Karin Leydecker: *Wirbelnde Linien (Örvénylő vonalak)*. Recenzió: Die Rheinpfalz, 1989. április 29.; Heike Marx: *Reste von Gegenständlichkeit (Tárgyi maradványok)*. Sajtóbeszámoló: Die Rheinpfalz, 1989. június 30.; *Internationalität und Kunst (Nemzetköziség és művészet)*, Süddeutsche Zeitung, 1988. június 10. Recenzió: Gina Berg, *Idee eines Orbis pictus. Jan Amos Comenius (1592–1670)*. Vonalfestészeti munkák: *Orbis pictus C32*, gouache, 50 × 90 cm, 1983; *Orbis pictus B5*, gouache, 50 × 90 cm, 1982.; *Orbis pictus G11*, gouache, 50 × 90 cm, 1985; *Orbis pictus K18*, gouache, 50 × 90 cm, 1987.; *Orbis pictus K21*, gouache, 50 × 90 cm, 1987 (felvétel, Metykó V., 2020, Bécs).

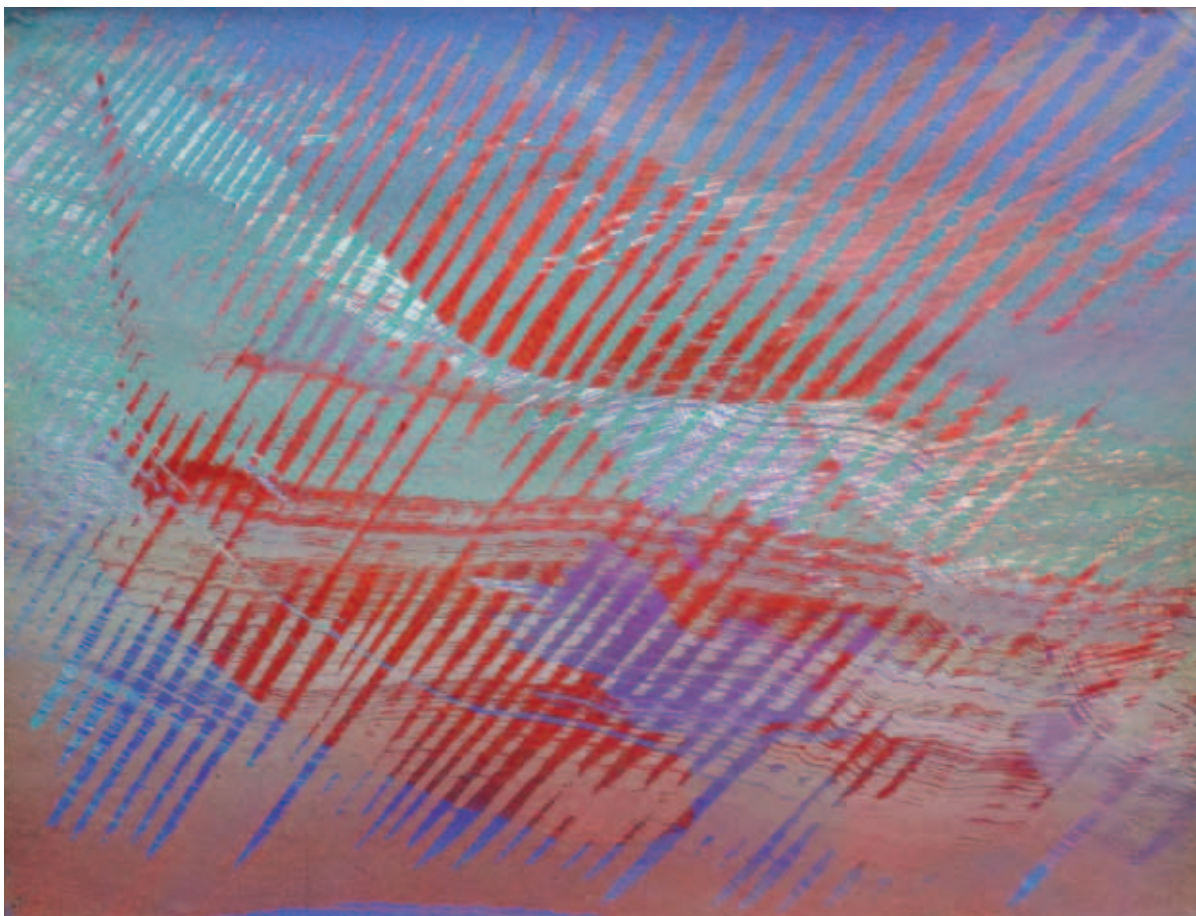

METYKÓ GÉZA, Vonalfestészet, 1975, gouache, 50 × 70 cm;
Vonalfestészet, 1977, gouache, 50 × 65 cm

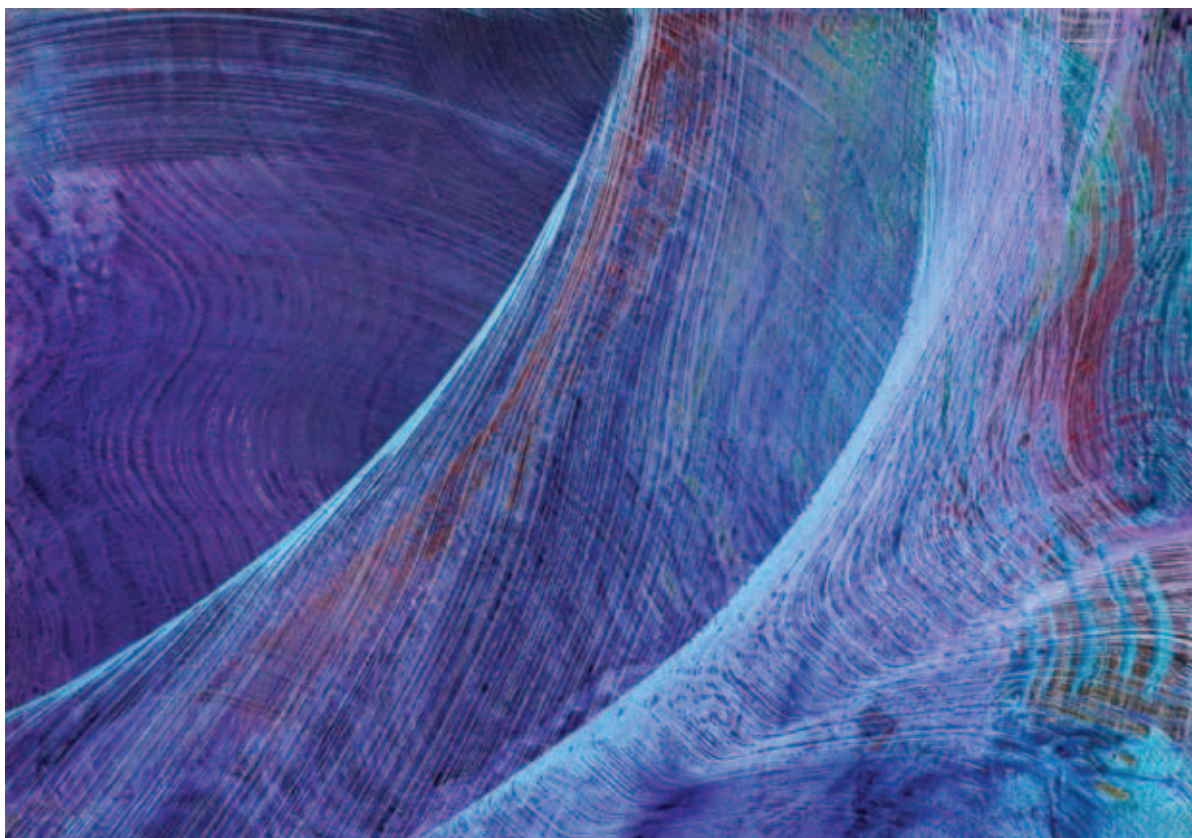

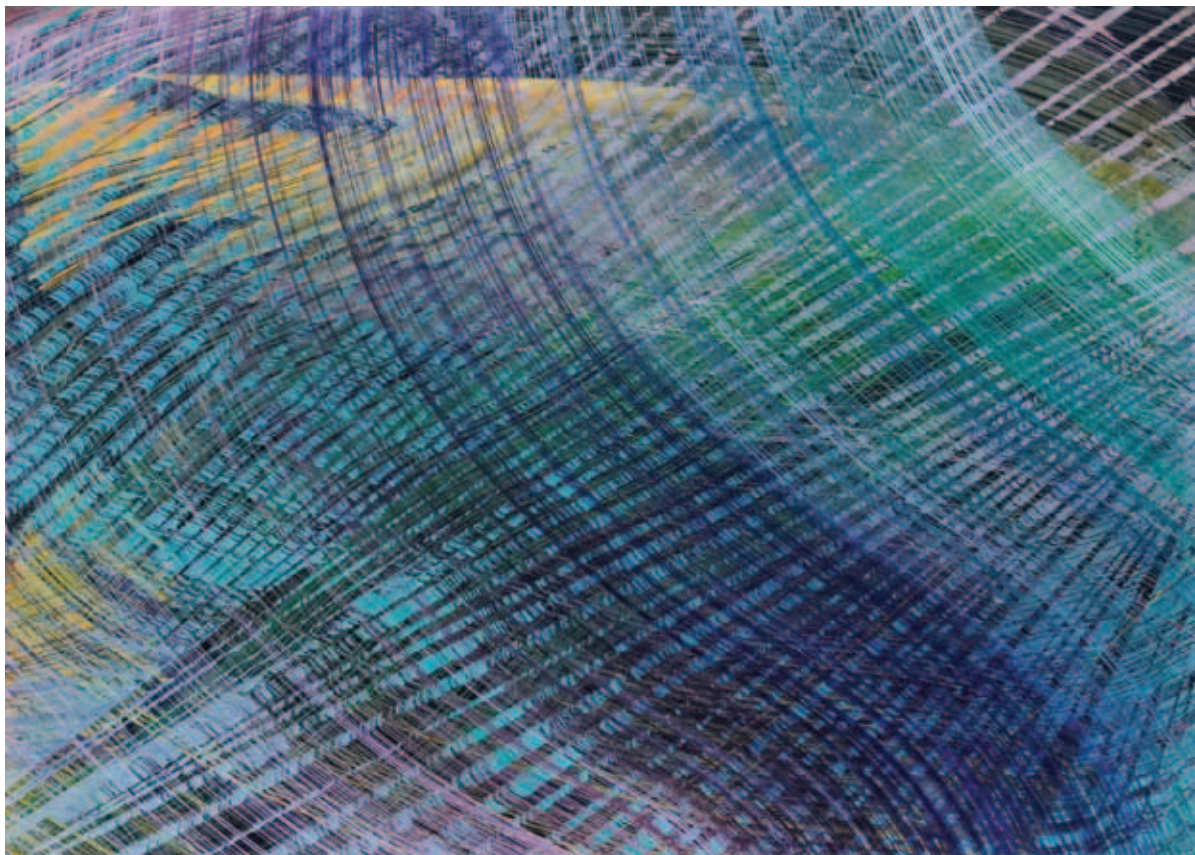
METYKÓ GÉZA, Vonalfestészet, 1977, gouache, 50 × 65 cm;
Vonalfestészet, 1978, gouache, 50 × 65 cm

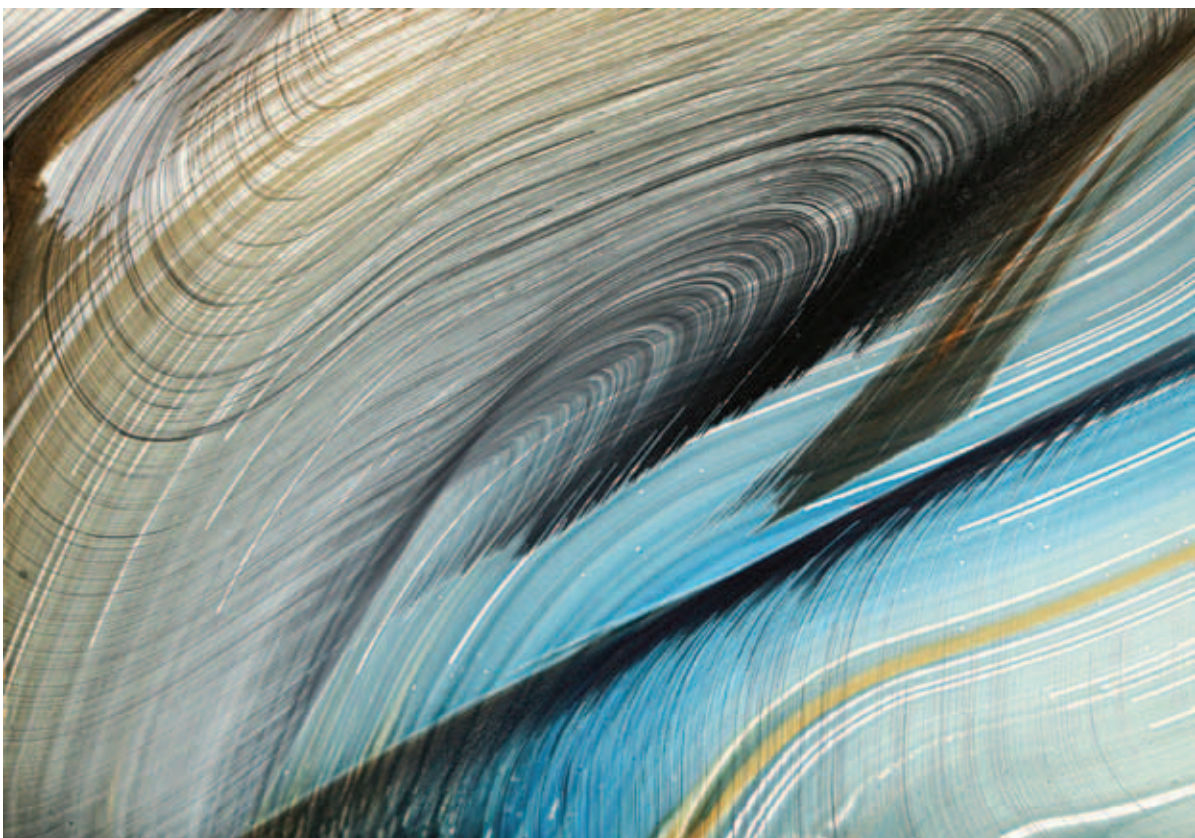

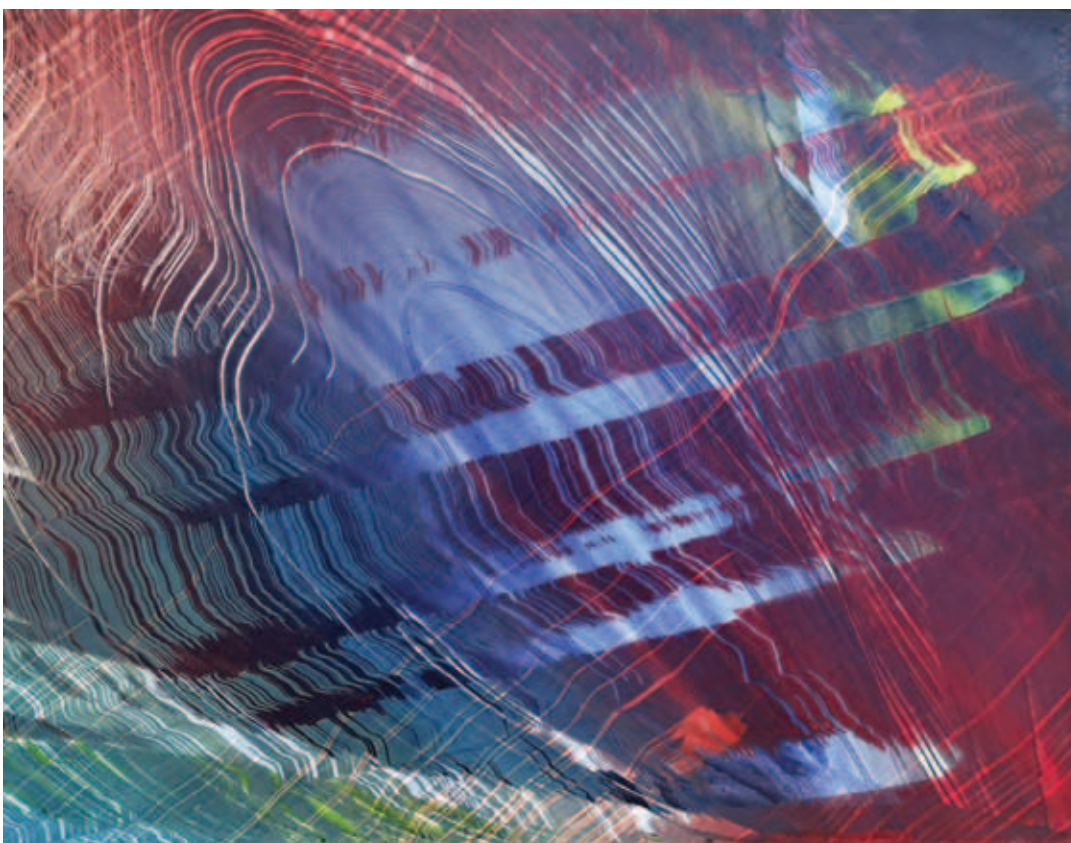
METYKÓ GÉZA, Vonalfestészet, 1978, gouache, 50 × 65 cm;
Vonalfestészet, 1978, gouache, 50 × 70 cm

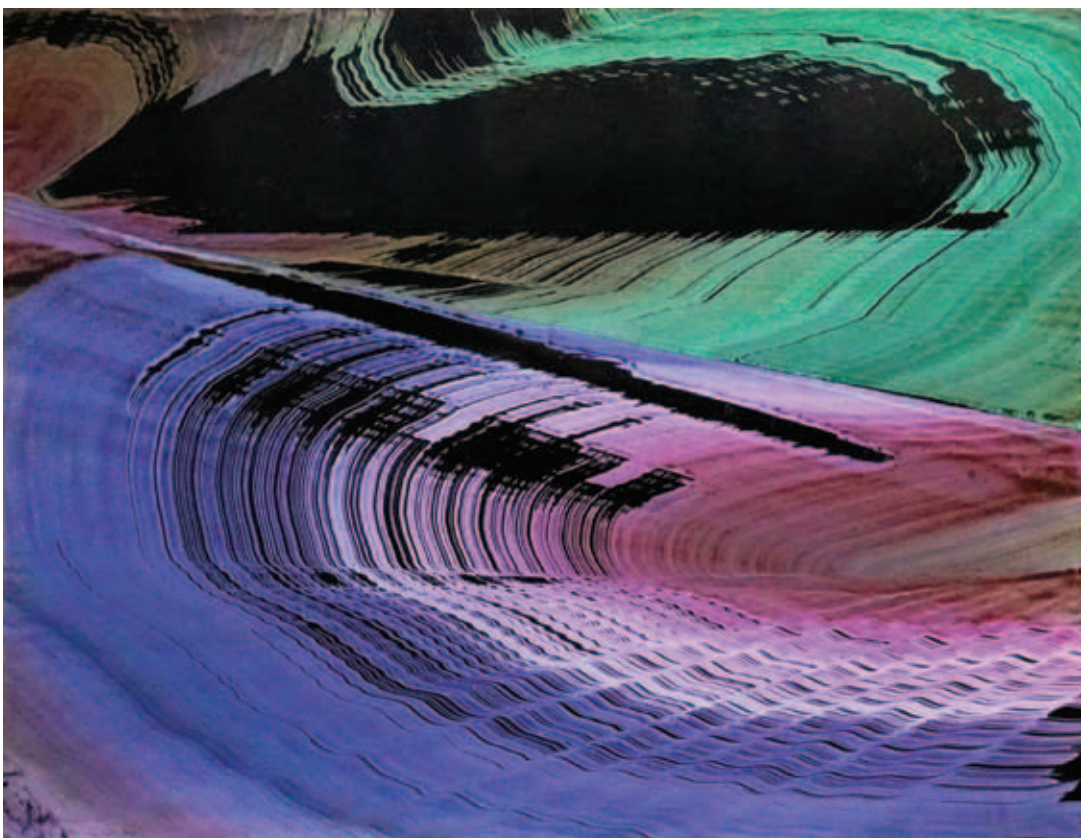

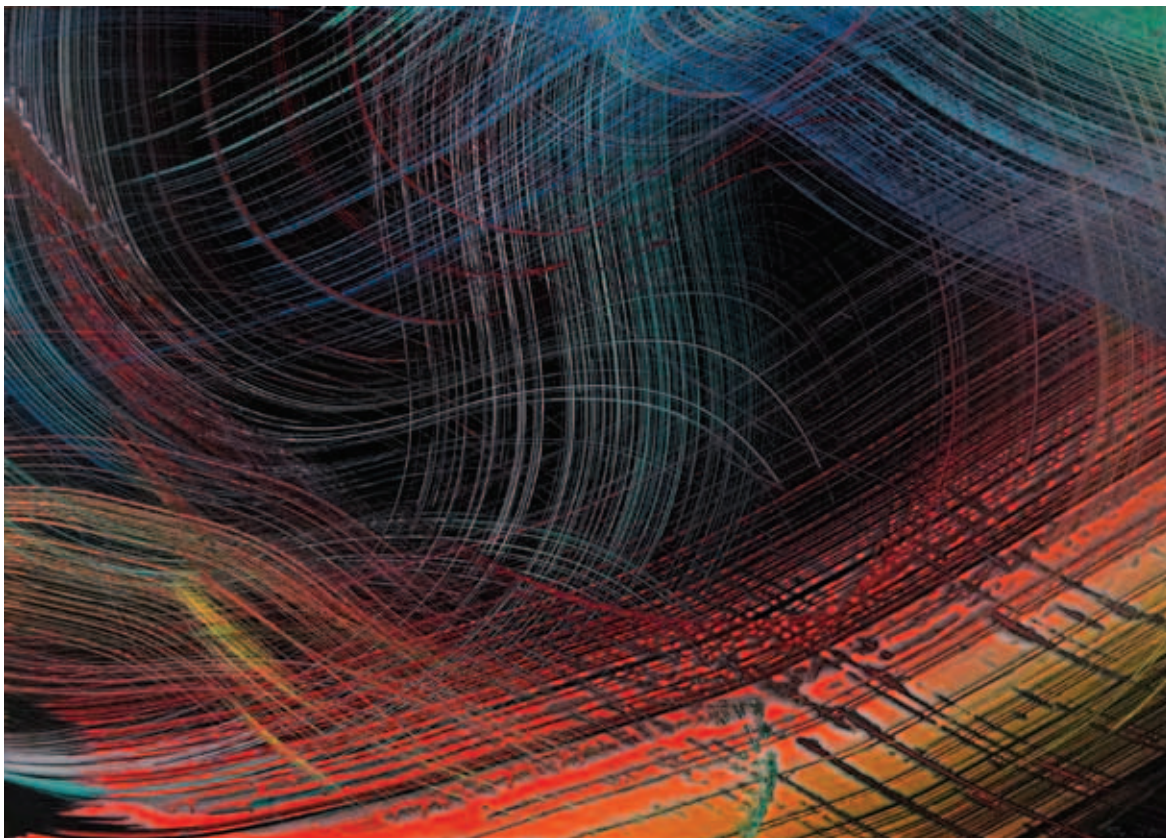
**METKÓ GÉZA, Vonalfestészet, 1979, gouache, 50 x 70 cm;
Vonalfestészet, 1980, gouache, 50 x 70 cm**

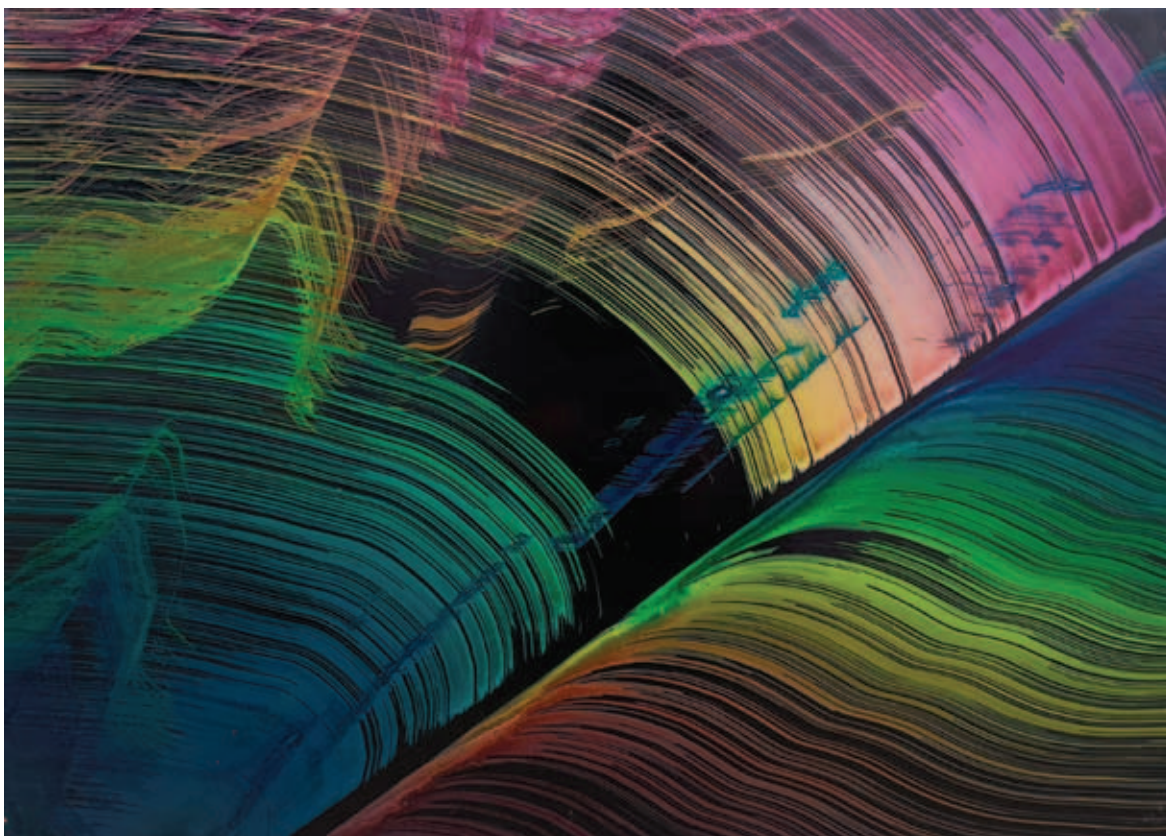

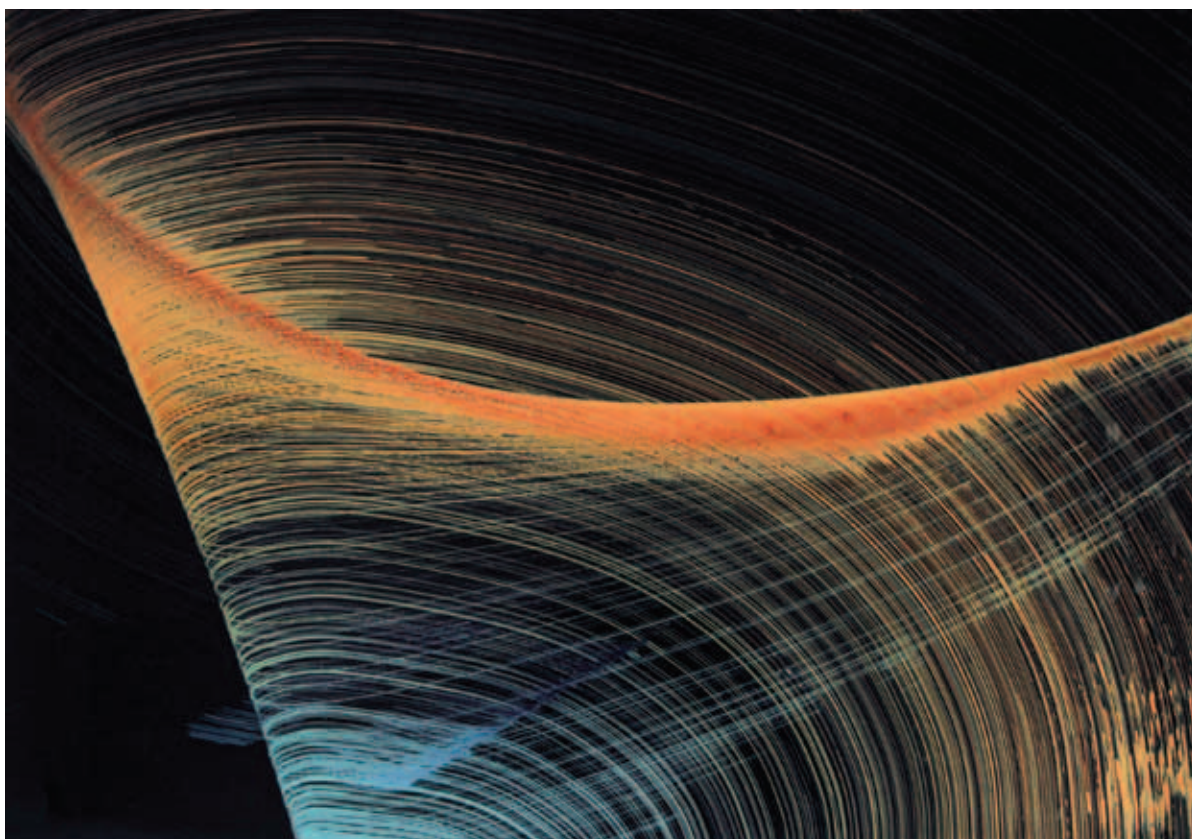
**METYKÓ GÉZA, Orbis pictus A3., 1980, gouache, 50 × 70 cm;
Orbis pictus A6., 1981, gouache, 50 × 70 cm**

**METYKÓ GÉZA, Orbis pictus A7., 1982, gouache, 50 × 70 cm;
Orbis pictus A11., 1982, gouache, 50 × 70 cm**

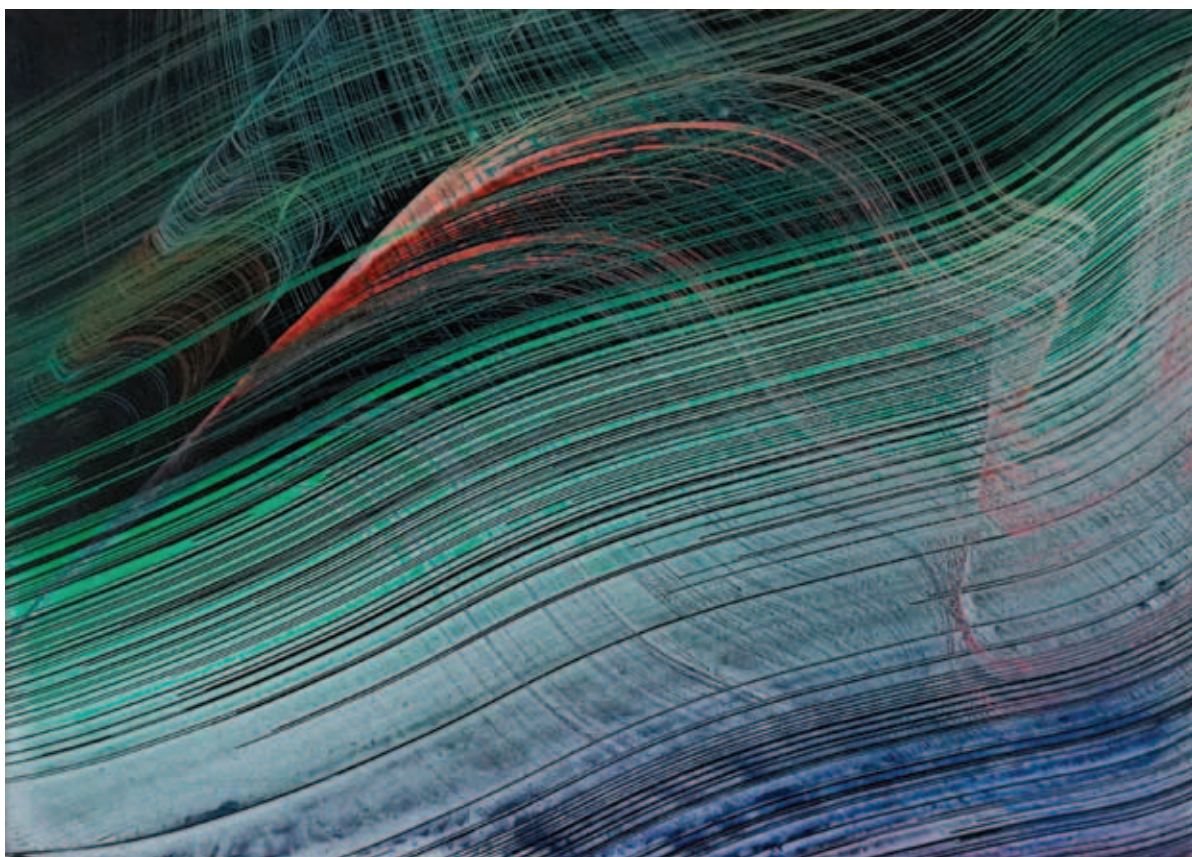
**METYKÓ GÉZA, Orbis pictus B8., 1983, gouache, 50 × 70 cm;
Orbis pictus D3., 1985, gouache, 50 × 70 cm**

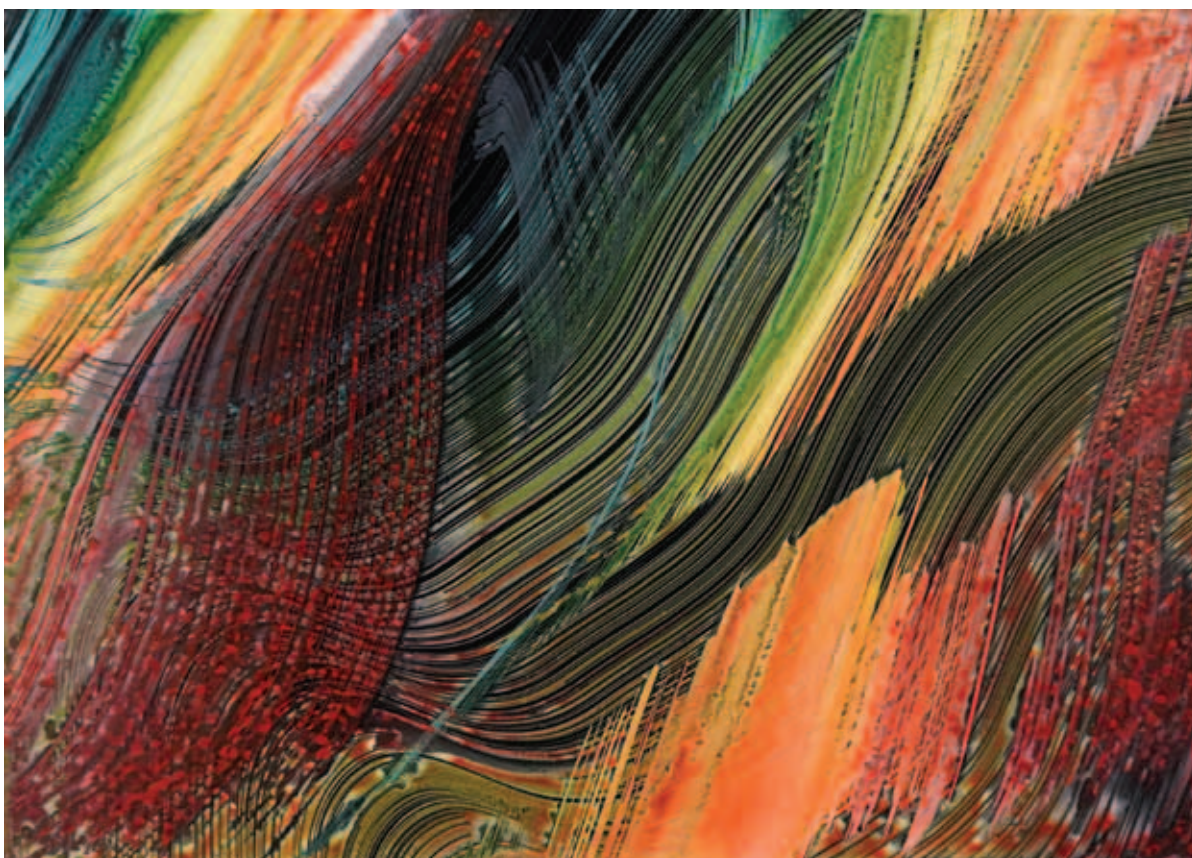

METYKÓ GÉZA, Orbis pictus K18., 1987, gouache, 55 × 75 cm;
Orbis pictus K21., 1987, gouache, 55 × 75 cm

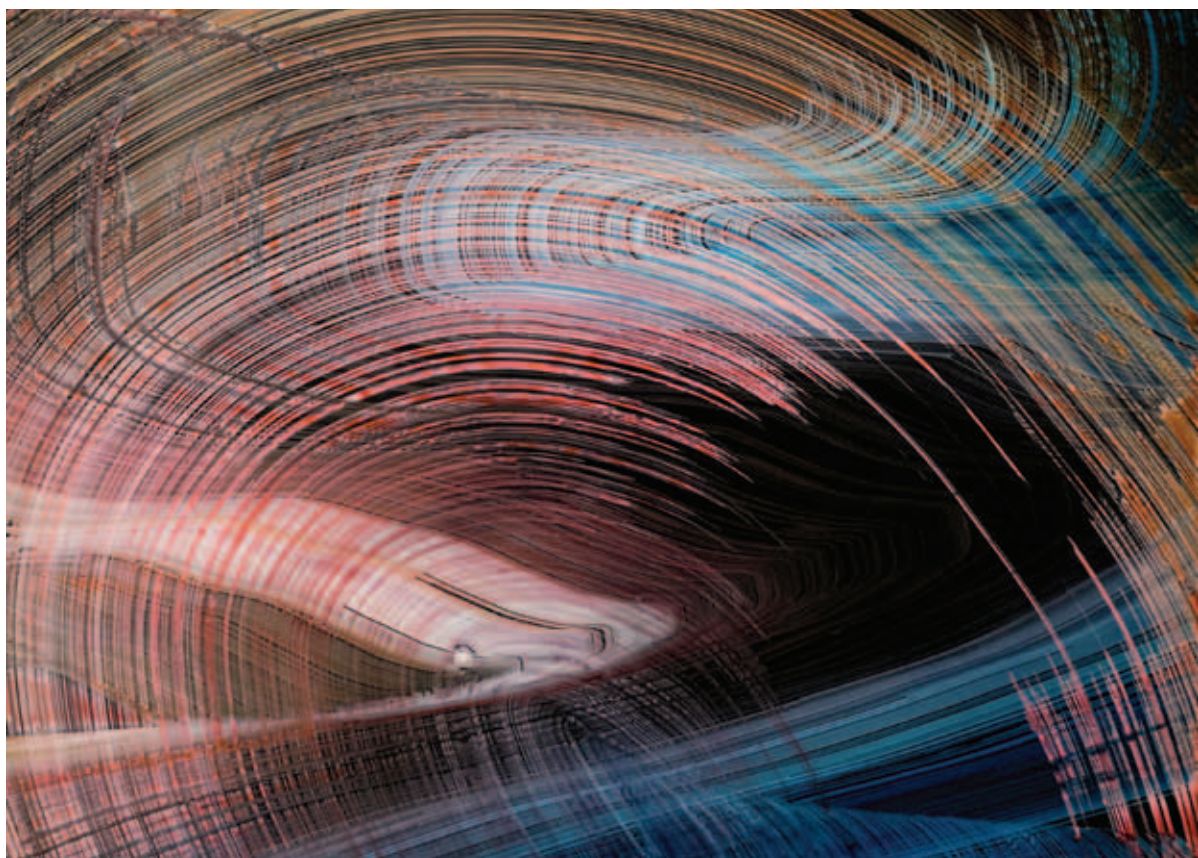

METYKÓ GÉZA, Orbis pictus L15., 1988, gouache, 55 × 75 cm;
Orbis pictus N4., 1989, gouache, 50 × 70 cm

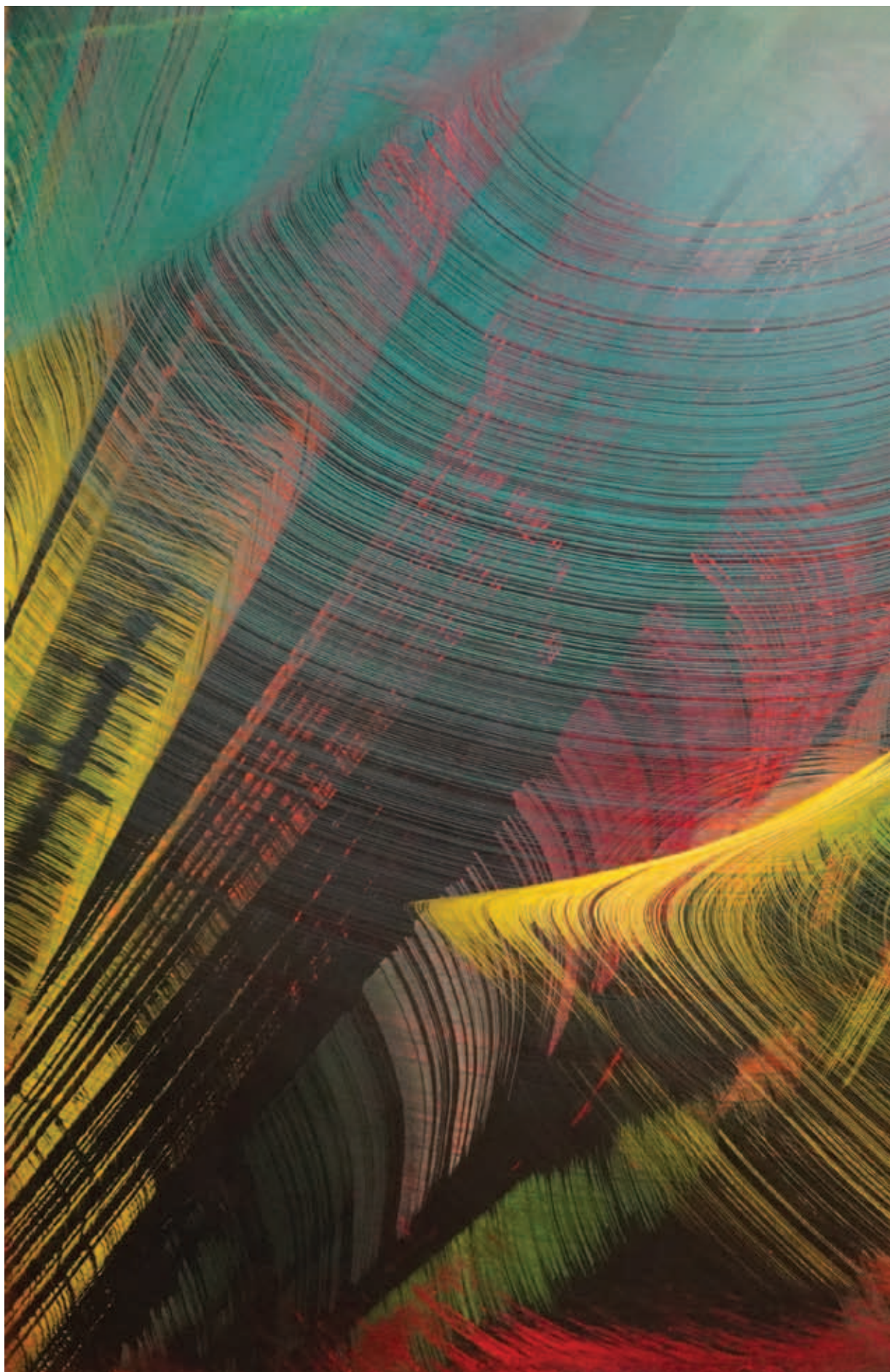

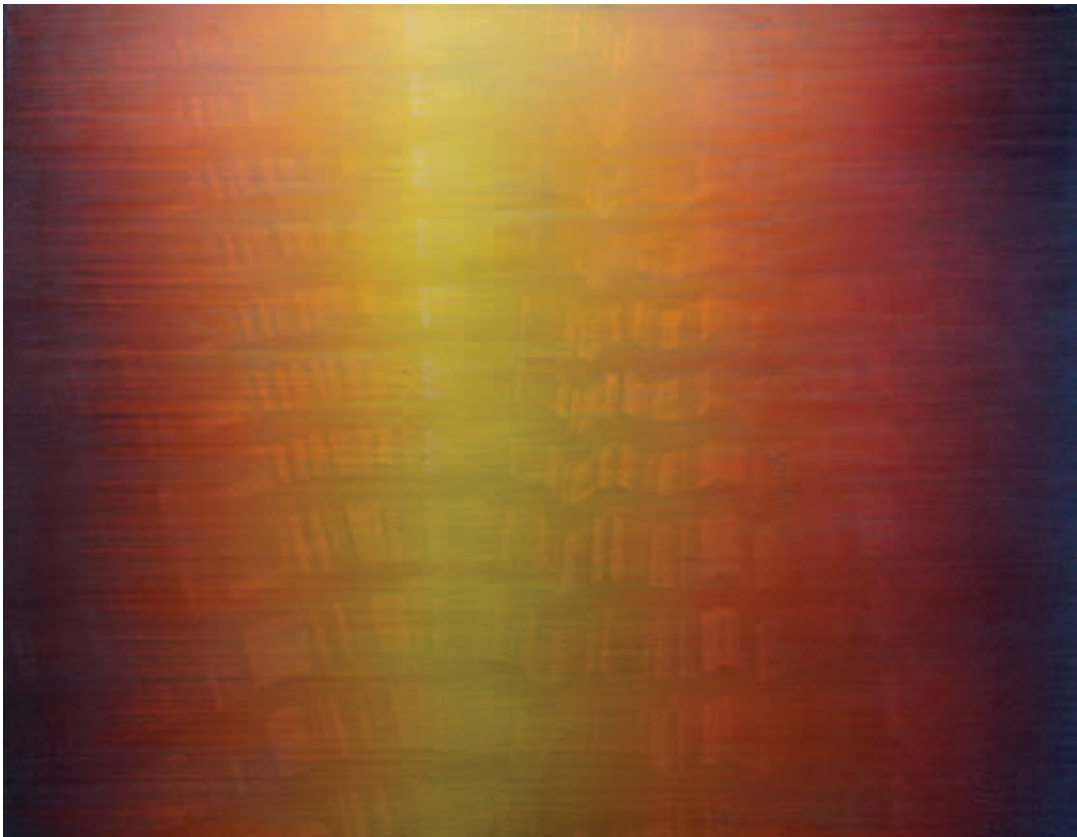
**METYKÓ GÉZA, Orbis pictus N7., 1989, gouache, 50 × 70 cm;
Orbis pictus N13., 1989, gouache, 50 × 70 cm**

METTYKÓ GÉZA, Vonalfestészet 22., 1987, vegyes technika, vászon, 140 x 180 cm

METYKÓ GÉZA, Vonalfestészet 34., 1982–84, vegyes technika, vászon, 140 × 180 cm;
Vonalfestészet 12., 1984, vegyes technika, vászon, 140 × 180 cm

